

TRGOVSKA LIST

Časopis za trgovino, industrijo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 100 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D.

Ljubljana, 10 D, za četrt leta
(toži se v Ljubljani).

LETO VIII.

Telefon št. 552

LJUBLJANA, dne 11. junija 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 67.

Trgovski stiki z Južno Ameriko.

Za razvoj naše izvozne trgovine so trgovski stiki med nami in južno-ameriškimi tržišči izredne važnosti. Ti stiki, ki so že sedaj znatni, bi se pa mogli še bolj poglobiti in bi mogli tako naši izvozni trgovini, kakor tudi celokupnemu našemu gospodarstvu v še večji meri koristiti samo tedaj, ako bi se razvijali direktno, brez vsakega tujeja posredovanja.

Za razpečavanje naših proizvodov pride posebno v poštev Argentinija, kjer živi dokaj naših državljanov. Med to državo in Jugoslavijo se je že razvil tudi dovolj intenziven direkten trgovski promet. Iz naše države se pošilja na argentinska tržišča predvsem suhe slive in gobe, fižol, pohišstvo ter predmete naše domače obrti. Trgovski stiki bi se pa lahko poglobili in množine izvoženega blaga povečale, toda uspešen razvoj ovira v prvi vrsti pomanjkanje dobrih in točnih informacij, ki so za kupčijske stike neobhodno potrebne.

Naš konzulat v Buenos Airesu, ki ima nalogo, da išče novih stikov med našimi producenti in tamkajšnjimi konzumentskimi tržišči in ki bi moral naše izvoznike o položaju na ondodnih tržiščih, o potrebah, o cenah itd. točno in natančno informirati je z administrativnimi posli, s kontrolo potnih listov in s pripravami za repatriacije naših državljanov, pri vsej njegovi veliki delavnosti tako preobremenjen s posli, da mu je nemogoče ekspeditivno odgovarjati na številna vprašanja trgovskega značaja, s katerimi se obračajo nanj naši industrijalci in trgovci. Gre tu za prve korake pri navezanju trgovskih stikov, za nabiranje naslovnega materijala, kajti adresarji, ki jih ima danes na razpolago naš trgovec, so navadno zastareli in pomanjkljivi, tako, da se jih ne moremo posluževati z zanesljivostjo. Neobhodno potrebno bi bilo torej, da bi imeli v Buenos Airesu v trgovskih poslih večjo osebo, ki bi informirala naše izvoznike o ondodnih potrebah, o kvaliteti zahtevanega blaga, o sortiranju, o embalaži, o adjustaciji in sploh o vseh ondodnih trgovskih običajih.

Da se doseže največji narodno gospodarski efekt trgovskih stikov, za katerih poglobitev so dani tu najboljši predpogoji, bi bilo neobhodno potrebno, da se ustanovi pri našem konzulatu v Buenos Airesu trgovsko informativni oddelek, katerega vodstvo bi bilo poveriti osebi, ki je v ondodnih trgovskih krogih dobro vpeljana in o vseh tržnih kondicijah prav dobro poučena.

Tudi bi bilo v živem interesu rednega razvoja gospodarskih odnošajev nujno potrebno, da se trgovsko politični odnošaji z južno-ameriškimi državami definitivno uredijo potom trgovske pogodbe, ki naj bi garantirala našim državljanom polno reciprociteto v izvrševanju obrtov in enakopravnost z inozemci pred sodišči in drugimi oblastvi. Samo z definitivno ureditvijo trgovsko političnih odnošajev je pričakovati, da se bo mogla naša izvozna trgovina v te kraje v korist celokupnemu gospodarstvu uspešno razvijati. Teško je tudi občutiti v Južni Ameriki pomanjkanje diplomatskega zastopstva. Ustanovitev jugoslovanskega poslaništva v Buenos Airesu bi bilo v interesu zaščite naših interesov, v eminentnem interesu dobrih gospodarsko-političnih odnošajev, pa tudi v interesu prestiža naše države izredne važnosti.

Dolžnost naše države je, da se nedostaki, ki so naše izvoznike doslej v rednem poslovanju z južnoameriškimi tržišči ovirali, odpravijo in da se podvzame vse mere, ki bi mogle najti naši izvozni trgovini novo pot, ter poglobiti že obstoječe stare stike s pokrajinami, kjer so sicer dani vsi pogoji za najboljši razvoj vzajemnih kupčijskih odnošajev.

morajo naši industrijalci tudi še nadalje gledati, da pridejo do inozemskih kapitalov, ker je brez tega nemogoče nadaljni razvoj naše industrije. Pripomniti je treba tudi, da bi pri tako težkih denarnih prilikah morala podvzeti država vse, da bi se državne dobave plačale ob določenem roku. Opažamo, da se naša industrija konstantno pritožuje, da se računi odnosno zacstanki na državnih dobavah ne izplačujejo redno!

Zaščita, ki jo obljublja naši industriji nova avtonomna carinska tarifa, je postala takorekoč iluzorna radi stalnega zavlačevanja uveljavljenja te tarife in radi porasta dinarja, ki je to zaščito že presejal in absorbiral. Pri trgovskih pogajanjih, ki se imajo sklepati, se bo moralo strogo paziti na to, da se brezpogojno zaščiti ona naša industrija, ki je v stanju, da krije vse naše domače potrebe. Ravno tako bi se smelo dobavljati na račun reparacij samo tako blago, ki se v državi ne proizvaja.

V davčni politiki nismo dosegli pravnobnih uspehov. Izenačeni davčni zakon še ni gotov, isto velja o zakonu o trošarini. Zahteva pravičnosti in pravilne davčne politike je, da se davčna bremena enakomerno porazdelijo, a osobito velja to za davčno obremenitev poljedelskih industrij. Promet mora biti hiter, točen in cenen. V preteklem letu, ko je osobito letina koruze in sladkorne pese dala sijajne rezultate, se je promet sorazmerno dobro razvijal, vendar se ni v tarifarnem oziru napravilo ničesar, tako da se je blago v državi prevažalo po dragih tarifih. Sedaj se v resnici dela na izenačenju tarif in obračunavanju voznine brez lomljenja. Tarifni odbor se mora čimprej sestati, ker se morajo izdelati pristaniške in izvozne tarife in se mora končno izvršiti tudi deklasifikacija blaga. V tem pogledu se mora uvesti gotov sistem, da se ne bodo dajale olajšave, ko bo že prekasno in konjunktura že prešla, kakor se je to zgodilo glede koruze in glede sladkorja. Ako je carinska politika odločilne važnosti za razvoj gospodarstva, ni prometna politika manjše važnosti, ker ima nalogo in dolžnost, da izpopolni carinsko-politiko z dobro tarifno poli-

Naš gospodarski položaj.

Na letni skupščini pokrajinske zveze industrijcev v Zagrebu, o kateri smo poročali že v zadnjem našem listu, je zvezin predsednik g. S. D. Aleksander podal o našem gospodarskem položaju naslednjo sliko:

Preživeli smo težko leto, ki je povzročilo naši industriji velike skrbi. Porast dinarja, pomanjkanje denarja, visoka obrestna mera, pomanjkanje odgovarjajoče carinske zaščite so zelo ovirali razvoj naše industrije. Ako ni prišlo pri teh neprijetnostih do večjih streslajev, se imamo za to zahvaliti samo zdravi podlagi, na kateri sloni naša industrija, toda naj bo to resno opozorilo za našo industrijo, ki bo mogla v bodočnosti obstojati in se razvijati samo, ako bo izkoristila vse tehnične priprave in ostale produkcijske pripomočke. Porast dinarja je oteževal naš izvoz, a olajševal uvoz in deloma onemogočil konkurenco domači industrijski produkciji, ki ni imela ničesar od porasta dinarja, ker je ostala njegova kupna moč neizpremenjena, odnosno so ostali faktorji produkcije, v prvi vrsti delovna moč, enako dragi. Državna uprava mora težiti za tem, da se naš denar pri gotovem tečaju stabilizira; ker stabilizirani denar pomeni za državo stabiliziran proračun, a

za privatno produkcijo uravnanje cen življenjskih potrebščin, v smeri pocenitve proizvodnje. Amerika, Anglija, Holandska se nahajajo na zlatega standardu, a za tem stremi tudi Francija in za to se bodo morale odločiti tudi manjše države v interesu državnega kredita in regulacije gospodarskega življenja.

Pomanjkanje denarja je onemogočalo ustanovitev novih industrij in stara, tudi dobro fundirana podjetja so se gibala prav težko. V celoti je industrijska produkcija nazadovala, kar je imelo za posledico delno brezposelnost delavstva in uradništva in izgube države na dohodkih. Pomanjkanje denarja je podpiralo visoko obrestno mero, zbog česar so nazadovala denarne vloge.

Medtem ko so bile sosednje države v stanju, da so kontrahirale dolgoročno posojila v inozemstvu, nismo mogli mi tega napraviti, ker niso niti naše politične, niti gospodarske razmere še popolnoma konsolidirane. Niti država ne more najti posojila za svoje investicije, niti smejo s tem računati privatniki, dasi je finančni minister potom zakona o proračunskih dvanaestih predvidel gotove prednosti za izdajo industrijskih obligacij. Vsekakor

naprej, ne more zahtevati razliko, ki je nastala pri vrednosti denarja do kraja tistega časa, ko je opravljal službo.

Zagotovilo pokojnine pri zasebnih službenih pogodbah ali vdovščine temelji na ideji, da naj dobi službojemalec po dokončani službeni dobi, oziroma vdova, ko ji je umrl soprog, kot protidajatev za prej vzdrževano pravno razmerje v denarju toliko, kolikor je primeroma treba za preživitev. Ako se vrednost denarja poslej tako zelo spremeni, da upravičenec niti približno ne more iz dotičnega zneska preskrbeti si preživitka, sme zahtevati primerno zvišanje prejemkov. Pri tem zvišanju je vpoštevati vse okolnosti, tako zmožnost plačila na strani tistega, ki mora plačevati, kakor tudi dejstvo, da se dandanes v splošnem ne živi tako dobro, kakor prej. Merilo sme biti višina pokojnin pri tistih uradnikih, ki imajo opravljati enake vrste posle.

Zaostali službeni prejemki in preskrbovalnine uradnikov se načeloma valorizirajo.

e) Doslej je bil govor o takih pravnih opravilih, kjer je uveljavljati načelo, da treba obveznosti izpolnjevati po načelu vere in poštenja. V nasled-

njem gre za izvenpogodbene primere, kjer to načelo ne prihaja neposredno v poštev.

Ako naj se povrne vrednost nekega stvarnega predmeta, ki jo je imel v preteklosti, mora se v sodbi ta vrednost izraziti načeloma v valoriziranem znesku. Tu pa v splošnem ni gledati na to, kar je bilo zgoraj (pod V. b) rečeno, namreč, da naj valorizacija vstvari primerno izravnava obojestranskih interesov. Če je plačati odškodnino v denarju za izgubo ali poškodbo stvari, ima oškodovanec pravico zahtevati isti denarni znesek, ki je potreben v času sodbe za nabavo nadomestila ali za odpravo škode. Ni mu treba najprej določiti vrednosti o času nastanka škode in tisto vrednost valorizirati po pravilih, ki veljajo za zamudo pri dajtvah (glej V. a). Za izgubo ali znižanje pridobitne sposobnosti, ki se naj odškoduje v denarni renti, se morajo plačati tisti zneski, ki so zapali že prej, za časa sodbe po valorizirani višini. Če je sodba določila rento za nezgodo, sme upravičenec zahtevati z novo tožbo določitev rente v zlatih markah. Vendar tu ne sme veljati stara, dobra državna marka enostavno toliko kakor zlata marka, ampak pri preračunanju nove ren-

te, treba je obojestranske interese v smislu načela za postopanje po veri in poštenju nasprotno pretehtati, torej vpoštevati tako potrebnost rodbine upravičenca na eni strani, kakor tudi gospodarski položaj dolžnikov na drugi strani, dalje pa je tudi splošno manj ugodno gospodarsko življenje sedanje dobe vzeti za podlago.

Kdor je upravičen zahtevati odškodnino zastran neizpolnitve pogodbe, sme si zaračunati znesek v markah, ki so ga nanesle razmere glede razvrednotenja do dne dospelosti.

f) Pri zavarovanju za škodo na stvari mora zavarovalec vpoštevati padec denarne veljave, ki je nastala izza dne zapalosti zavarovalne vsote pa do dne plačila, tudi če ga ne zadenejo posledice zamude. Zavarovalna vsota se zviša po številki na tisti znesek, ki odgovarja z ozirom na upravičene interese obeh delov neki primerni, pravični izravnavi.

Zavarovalec ni vselej obvezan, plačati tisti znesek, ki je potreben ob času dajatve za izravnavo nastale imovinske škode. Pri zvišanju se je treba ozirati na to, v kakšnem obsegu je zavarovanec premije v polnovrednem ali že razvrednotenem denarju plačal in če je zavarovalec mogel po

LISTEK.

Dr. Metod Dolenc:

O denarnih krizah v preteklih in današnjih časih.

(Nadaljevanje.)

č) Glede najemščine zgradb ni valorizacije, ker je zakonodajalec sam posegel v to vprašanje in ga uredil s posebnimi predpisi o povišanju najemščine. Pri zakupih pa, ki so sklenjeni za daljšo dobo, zakonodajalec načeloma ne sme zahtevati, da se pogodba razdere, dokler je zakupnik voljan zakupno razmerje vzdržati, pač pa sme zakupodajalec zahtevati primerno zvišanje zakupnine. Ako zakupnik zakupa noče nadaljevati ob zvišanju zakupnine, potem zakupodajalec ne more siliti na zvišanje zakupnine, ampak le na razdrtje pogodbe. Če se zakup razdere ali ga je po pogodbi konec in je zakupnik dolžan plačati inventar po pogodbeni cenilni vrednosti v denarju, mora se to plačilo preračunati po plačilni moči marke v tuzemskem prometu na današnje denarne razmere.

d) Ako je tisti, ki je prevzel neko službo, dobil pogojeno odplačilo že v

tiko. Naglašati moramo, da participira industrijska produkcija na našem izvozu s 50% in je treba zato v tarifarnem oziru napraviti vse, da se izvoz obdrži na ti stopnji tudi še v bodoče.

Glede zaposlitve inozemskih delovnih moči stojimo na stališču, da mora biti strokovno delavstvo, v kolikor ga potrebuje industrija, brezpogojno brez vsakih omejitev na razpolago. Uvesti je treba sistem, ki velja v tem oziru v drugih naprednejših državah, tako da se inozemske moči morajo zaposliti v sorazmerju napram domačim močem s 5 do 10%, kar odobrava tudi ravnatelj mednarodnega dela v Ženevi g. Albert Thomas. Na ta način bi se odstranile obstoječe težave, a naša industrija ne bi bila izpostavljena nepotrebnim veksacijam. Pohvaliti je dejstvo, da se gospodarski krogi vedno bolj organizirajo in da nastopajo na zborovanjih in kongresih složno. Mi sami vzdržujemo najboljše zveze s sosednjimi organizacijami, Zvezo industrijev v Ljubljani, Industrijsko zbornico v Beogradu, Trgovsko in obrtniško zbornico v Zagrebu, ki ima sedaj industrijsko sekcijo, a zlasti nam dobro služi Centrala industrijskih korporacij pri reševanju vseh važnejših principijelnih vprašanj tudi potom svojega odseka za posredovanje. Za delo te centrale se živo zavzema predsednik g. Ignacij Bajoni, kateremu naj ob tej priliki izrečem svojo toplo zahvalo. Stanovske organizacije so osobito v tem težkem času absolutno potrebne. Utrditi njih položaj mora biti naša sveta dolžnost, a v prvi vrsti moramo našim organizacijam zagotoviti materijalen položaj, kar moremo pri nas napraviti potom našega Saveznega fonda. Zato apeliram na vas, gospodje, da fond ojačate, ker s tem zagotovite gmotno neodvisnost našega Saveza.

Tako sem v kratkih potezah orisal stanje naše industrije. Moj namen ni bil, da rekriminiram, ampak hotel sem samo brez vsakega olepšanja dejstev podati objektivno kritiko, ker se gospodarska vprašanja morajo pravično razpravljati samo v znaku resničnosti.

Kupujte samo prvovrstno domačo svinjsko mast

znamke **J. P.** znamke

Lastni izdelek tvrdke

JANKO POPOVIČ v Ljubljani

Najnižje cene! Solidna postrežba! — Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg

stanju zakonodaje premijske rezerve naložiti na takšen način, da so obdržale stalno vrednost.

Če pride zavarovalec s plačilom v zamudo, določiti je njegovo dolžnost dajatve po pravilih, ki veljajo za odškodnino radi zamude (glej V. a).

Pri zavarovanju zoper tatvino ne pridobi zavarovalec, ki je zavarovanca že oškodoval, vsled tega dejstva lastniške pravice do vkradene stvari. Če pride zavarovalec po izplačilu zavarovalnine v posest stvari, mora jo izročiti lastniku, sme pa, ker odpade primer zavarovanja, pri povračilu svojega plačanega zneska zahtevati zvišanje zneska, če je med tem časom razvredba nastopila.

g) V dednem pravu so sodišča takisto primerno vpoštevala znižanje vrednosti denarja. Če se je testament glasil, da ima sodedič pravico zapuščinski predmet prevzeti za nek že v testamentu določen znesek, smejo drugi sodediči primerno zvišanje zneska zahtevati. Merodajen je dan, ko se zapuščina razpravlja. Takisto je gotovinske zneske, ki naj po nameri zapustnika izjednačijo dedne deleže, zvišati na vrednost, ki jo morajo imeti na dan zapuščinske razprave, da se doseže namen. (Dalje sledi.)

Zdi se, da je prišel čas, ko se naše politične razmere uredijo in da se bo moglo začeti delovati tudi sistematsko na gospodarskem polju. Veliki državnik Briand, Caillaux, a zadnji čas tudi Mussolini so postavili tezo, da obnova Evrope ni politični, ampak gospodarski problem. Na njega rešitvi je treba sodelovanja tako države kakor privatne inicijative. V tem pogledu želi vršiti svojo dolžnost tudi naš Savez in upajmo, da bodo tudi naši merodajni faktorji gledali na to delo s simpatijo in da nas bodo tudi v bodoče izdatno podpirali.

Avto in železnica v Ameriki.

V prometnem letu 1924 so imele prvovrstne ameriške železnice manjši promet kakor leta 1923; tega leta so prevozile 986 milijonov prebivalcev, lani pa 931 milijonov. Leta 1923 so prevozili potovalci 38 milijard milj, lani pa 38%, dohodki so se znižali za 61,469.000. dolarjev; osebni promet je dal za 1 miljo leta 1923 3-02 centa, leta 1924 pa 2-97. Vendar je bilo lani navidez boljše kakor pred vojsko, ko je na primer leta 1913 prišlo na 1 miljo 2-16 centa; moramo pa upoštevati, da se je obrat podražil, ker je plačan sedaj tudi čas, ko se ne dela. Na kratke razdalje je začel železnico izpodrivati avto, na srednjih razdaljah zmaguje železnica, za dolge razdalje ima pa železnica z vsemi njenimi udobnostmi vsekakor prednost. Na kratke razdalje je padla zasedenost vagonov od povprečno 16-3 na 15-2 oseb. Za turista je avtomobil seveda bolj pripraven, pa tudi za trgovca, ker se pripelje naravnost do odjemalca. Dežele na vzhodu Amerike z relativno gostim prebivalstvom in dovršenim železniškim omrežjem so glavni predmet napadov po avtomobilni konkurenci. Avtočrte imajo pred železnico to prednost, da nič ne stanejo, pravtako kakor zračne. Otvoriš jih, kadar hočeš in kamor hočeš, ni ti treba polagati tira. Če prometa ni, se obrne avto drugam, železnica pa ostane. Železnice hočejo sedaj potom zakonov izboljšati si boljši položaj. Sicer bodo morale v okviru 150 milj voznino zvišati, s čimer bi se njih konkurenčna zmožnost seveda še bolj zmanjšala.

Brezoblastna popustitev dela kot razlog delavčeve odpustitve.

(Iz obrtno-sodne prakse.)

V točki f) navaja A. 82 obrtnega reda kot razlog za takojšnjo odpustitev, če je delavec brezoblastno popustil delo.

Taka brezoblastna popustitev dela je vsako namenoma izvršeno prekinjenje dela, ki ni v skladu z delavčevimi dolžnostmi, v smislu § 76. obrtnega reda držati se pogojenega ali v kraju navadnega delavnega časa. Kot tako brezoblastno popustitev dela smatra je celô, če izostane delavec od dela vsled nepredvidenega in nepremagljivega zadržka, če se delavec ni opravičil.

Brezoblastna popustitev dela je pa tudi, če delavec naravnost odreče izvršitev dela brez opravičljivega razloga. Tak razlog, ki bi delavca opravičeval k opustitvi dela, je vsekako oni, ki izvira iz izpolnjevanja višjih dolžnosti, n. pr. iz dolžnosti skrbeti za svoj blagor (zdravje, izpolnjevanje verskih in tudi političnih dolžnosti itd.) in za blagor svoje rodbine. Če pa delavec popustitve dela ne more opravičiti s takimi razlogi, je gospodar opravičen k takojšnji odslovitvi.

S tem vprašanjem opravičenosti popustitve dela imelo se je baviti obrtno sodišče v sledečem slučaju:

Tožnik je bil nastavljen kot šofer pri podjetju, čegar obratni predmet je bil tudi prevažanje ljudi z avtomobili.

Imel je tedenske plače 280 Din in 3% zaslužka pri po njem izvršenih voznjah. Običajno je šel z avto vsaki

dan ob 7. uri zjutraj na svoje mesto pred »Slonom«.

V nedeljo 18. maja 1924 mu je družabnik in poslovodja toženega podjetja naročil, da mora biti prihodnji dan že ob 6. uri zjutraj na svojem mestu. Tožnik je pa prišel drugi dan ob 6. uri zjutraj šele v garažo — kakor tudi on — in se je s pripravljanjem avtomobila zakasnil toliko, da ga je poslovodja ob 7. uri dobil še v garaži, vsled česar ga je opozoril na naročilo prejšnjega dne. Med preprirom je tožnik službo odpovedal. Poslovodja mu je pa na to naročil, da mora prihodnje jutro biti že ob 5. uri na svojem mestu pred »Slonom«.

Tožnik je to odklonil, na kar ga je poslovodja odpustil. Tožnik je vložil vsled tega tožbo na plačilo 14dnevne plače v znesku 560 Din in 3% deleža na zaslužku, ki bi znesel v 14 dneh vsaj 160 Din.

Tožena tvrdka sklicevala se je na opravičenost takojšnje odslovitve. Trdila je, da je poslovodja opravičeno zahteval, da nastopi tožitelj službo že ob 5. uri, ker se v tem letnem času prične obrat množiti. Ugovarjala je pa še posebej tožiteljevemu zahtevku glede 3% deleža na zaslužku za prihodnjih 14 dni, češ da je tožitelj ravnó takrat službo odpovedal, in šoferjem se med odpovedno dobo avto sploh več ne izroča, da avtomobila namenoma ne poškodujejo. Obrtno sodišče je tožbeni zahtevku zavrnilo ter zavrnilo utemeljevalo s tem, da ima šofer pri avtotaksu nekako isti posel, kakor izvošček. Pri tem poslu ni mogoče vnaprej določati čas službe, ker je ta odvisen v prvi vrsti od naročil strank. V tedanjem letnem času je bil šofer dolžan biti na svojem mestu tudi navsezgodaj zjutraj in če mu je gospodar določil 5. uro, je imel to naročilo izvršiti. Če bi bil šofer mnenja, da je taka služba prenaporna, je imel itak pravico odpovedi, katere pravice se je sicer tudi poslužil, toda med odpovedno dobo je imel naročilo izvrševati.

Tožnik ni bil torej opravičen odreči pokorščino. Če 18. maja v zvezi naročilo ni bil ob 6. uri pred »Slonom« in ko je potem na naročilo, da mora biti že ob 5. uri na svojem mestu, izjavil, da tega ne bo storil, videti je v njegovem postopanju brezoblastno popustitev dela in trdovratno zanemarjanje dolžnosti v smislu § 82. lit. f) obrtnega reda, vsled česar je bila tožena tvrdka opravičena k takojšnji odslovitvi.

Vsled tožiteljevega priziva je v zadevi razpravljalo še deželno sodišče kot II. instanca, ki je na tožiteljev predlog zaslišalo kot pričó enega izmed tedanjih toženkinih šoferjev. Deželno sodišče je prizivu ugodilo in obsodilo toženo tvrdko v plačilo iztoženega zneska 720 Din. V razlogih izvaja prizivno sodišče, da je po zaslišani pričó dokazano, da so toženkin šoferji do kritičnega dne hodili na stajališče ob 7. uri zjutraj, da se je pa sprememba glede prihajanja ob 5. uri izvršila šele pozneje, da je pa šofer, ki je šel ob 5. uri v službo, lahko popoldne prišel prej iz službe. Službo opravljajoči šoferji menjavali so se tako, da je ob 5. uri zjutraj šel vedno le en šofer na stajališče.

Ob vstopu tožitelja v službo pričeval je delavni čas ob 7. uri in tožena tvrdka sama brez tožiteljevega privolenja delavnega časa v njegovo škodo ni smela spremeniti. Iz navedb zaslišane pričó je razvidno, da so bila od poslovodje tožitelja dana naročila, zadevajoča prejšnji nastop vsakdanje službe, le šikana in sekatura, ki so tožitelja privedle do tega, da je službo odpovedal. To sledi še bolj iz dejstva, da je poslovodja naročil tožitelju nastop službe za 5. uro zjutraj šele potem, ko mu je ta službo odpovedal.

Odslovitve je bila neopravičena, vsled česar je tožena tvrdka v smislu § 84. obrtnega reda dolžna tožitelju plačati vse prejemke, ki bi jih bil sicer imel med odpovedno dobo, zlasti tudi 3% takratnega na 14 dni odpadajočega zaslužka pri voznjah, kateri delež bi znašal vsaj zahtevanih 160 dinarjev, če se vpošteva dejanski zaslužek v prvi polovici meseca maja.

O ameriških mostovih.

Nikjer na svetu ni menda toliko in tako velikih visečih mostov, kakor v Ameriki. Ena največjastnejših takih zgradb je sedaj v delu in bo v prihodnjem letu izročena prometu; visi se most čez široki Delaware pri Philadelphu, ki bo imel 534 m razpentine, še za 22 metrov več kakor do sedaj največje delo mostnogradbene tehnike čez Firth - of - Fora na Škotskem. Nad 41 metrov bo znašala samo prosta prevozna višina za morske ladje. Dve močni vrvi, nad pol metra v premeru, bosta vodili čez dva železna, nad 110 metrov visoka stolpa in bosta na obeh bregovih zasidrani v ogromne betonske klade. Samo vrvi tehtata 1000 ton, dočim znaša teža vsega železja 50.000 ton. Da so mogli položiti temelj za stolpa, so zgradili 21 metrov široko, 46 metrov dolgo in 12 metrov visoko dvigalno napravo. Širina mostu znaša 38 metrov in je razdeljena v cone: za avtomobile in druga vozila je rezerviranih 17 metrov, zraven sta tira za cestno in za navadno železnico, na vsaki strani pa še poseben tri metre širok hodnik za pešce. Stroški zgradbe bodo znašali 30 milijonov dolarjev.

Tudi v stroki betonske mostne zgradbe, kjer kraljuje sicer Francija, je Amerika v zadnjem času zelo napredovala. Neki tak most gradijo čez reko Minesota v državi istega imena. Imel bo 10 lokov, vsak z 92-5 metrov razpentine, skupna dolžina mu bo 1250 metrov.

Že samo razvrstitev deset takih lokov je nekaj prvovrstnega, brez ozira na nenavadno drzno podjetnost glede take razpentine. Most bo stal ca 2 milijona dolarjev, imel bo 13-7 metrov široko cesto za vozove in dva po 1-8 široka hodnika za pešce. Omenimo tudi še prav posebno drzni načrt švicarskega inženjerja Ammanna za premostitev reke Hudson v New Yorku. Načrt misli na razpentino 1036 metrov z dvema 210 metrov visokima stebroma! Ob robovih vidiš na načrtu dva hodnika, po 4-5 metrov široka, v sredi pa 24-4 metrov široko cesto za vozove, ki bodo lahko peljali v osmih vrstah. Posebni nosilci v podobi okoli obrnjenega T bodo pritrjeni na most in bodo nosili pod mostom dva tira za železnico, torej nekako pod-stropje. Skupna dolžina mosta bo znašala 1463 metrov, stroški so preračunjeni na 35 milijonov dolarjev. — Za primerjanje povemo, da računni načrt inženjerja Lindenthala s 100 milijoni dolarjev in da stane predor pod Hudsonom z dvema po 6 metrov širokima cestama 45 milijonov dolarjev. — Stebra bosta zasidrana v betonski konstrukciji. Načrt še proučujejo; vse druge so odklonili, Ammanovega bodo pa najbrž sprejeli. Tako bo dobil New York most z največjo razpentino in z največjo gospodarsko kapaciteto.

Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Tehnika patrijarhalnega in denarnega gospodarstva in uporaba tehnike denarnega gospodarstva pri naših prilikah. Vsako gospodarstvo ima poleg svoje tehnike tudi svojo gospodarsko upravo. V patrijarhalnem gospodarstvu se vsa produkcija usmerja na osebno porabo, vsled česar ni specializirana, razen kolikor to zahteva obdelovanje zemljišč, tako da se v goratih krajih živi bolj od živine in živinskih produktov, v ravninah pa od poljedelstva.

Kjer je dosti zemlje, se ne orje globoko in ne gnoji, ker se prehaja od enega zemljišča na drugo zemljišče. Prejšnje zemljišče se opušta, dokler si samo ne pomore. Kjer se živi na ne redi po hlevih, tam tudi ni toliko gnoja, da bi se zemljišče moglo intenzivno gnojiti. Orodje se porablja le v toliko, v kolikor se izdeluje v drugi sami. Živina se redi od pašnje, listja, slame in malo sena.

Ako niso dani pogoji za organizacijo dobrin, katere vstrežajo denarnemu gospodarstvu, tudi ni pogojev za tehniko denarnega gospodarstva.

Nova tehnika zahteva globokejše oranje, za kar so potrebni boljši plugi, a ljudje si jih ne morejo nabaviti. Nova tehnika zahteva specializiranje, a ljudstvo ne more svojega dela specializirati, ker nima nikogar, komur naj bi se specializirani produkti prodali, zato je treba prometa. V novem gospodarstvu se zahteva sejanje trgovskih rastlin, a ljudstvo ne ve, kaj naj napravi z njimi, ker jih ne more doma porabiti, a pri prodaji ne dobi za nje toliko, kolikor so vredne, ker nima tržišč. Zaradi tega ne seje takih rastlin, če tudi bi bilo potrebno in se mu tako sejanje priporoča. Glede ovčereje se mu priporoča reja merino-ovc, ki se rede zaradi volne za izdelovanje finih tkanin, ki so jako drage. A merino-ovca ne daje mleka, ni težka in daje malo mesa. Napasti se ne more v grmovju, po zimi pa mora prezimiti v dobrem hlevu in se krmiti s senom. Ako se jih redi po starem načinu, propadajo. Volna je potrebna najprej za hišne potrebe, le to kar preostane, se proda. Pri merino-volni ljudje ne vejo, kako naj jo razčesejo, ker je jako dolga in se ne da neizprana razčesati, pri pranju se pa tako zmeša, da jo je težko razčesati.

Ako ovca ne daje mleka, ali zelo malo, in ako ne daje niti dosti mesa, kadar se zakolje, ljudstvu pa fina volna, katero daje, ni potrebna, je pojmljivo, da se noče ukvarjati z rejo takih ovc. Zaradi tega je v vodo vržen denar, kateri se porabi pri nas za uvedbo merino-pasme. Zaradi nizkega dovoza argentinske in avstralske volne, se je volna v obče pocenila in lahko se je videlo, da merino-ovca ni za naše razmere, ampak da moramo rediti ovce, ki dajejo veliko mleka in mesa, pa tudi primerno količino volne, brez ozira na njeno kvaliteto.

Čebele so se gojile, dokler je bil sladkor drag, zaradi medu in voska. Ko sta se sladkor in vosek pocenila, so seljaki prenehali gojiti čebele zaradi medu, ker so pričeli porabljati sladkor. Še le čim se je razvil promet, je postal med trgovski predmet za premožnejše sloje, od takrat se zopet izplača gojiti čebele. Prizadevanje za povzdigo čebeloreje je uspelo povsod, kjer so bili dani pogoji za trgovino z medom, ne pa tam, kjer se je med porabljal za sladkor.

Naše govedo, izvzemši kolubarsko, je majhno in počasi raste, zato pa tem več zdrži, je zdravo in dobro uspeva v naših pokrajinah. Po novem bi bilo treba uvesti boljše pasme, ki so večje in dajejo več mleka ter hitreje rastejo in imajo boljše meso. Take pasme pa zahtevajo boljše hrano in hlevsko krmitev preko zime. Uvažati smo pričeli iz inozemstva bike in se trudili, da z njimi izboljšamo pasmo naše goveje živine. Kaj smo dosegli? Prilike so stare še naprej ostale in naše govedo je dobilo samo barvo in rogove inozemskih pasem, z njimi pa tudi njihove slabosti in neznosti. In namesto da bi kaj pridobili; smo izgubili, ker je bilo govedo bolj dostopno za razne bolezni tujih pasem. Dokler ni pri nas pogojev za pašo, seno in gojitev inozemskih pasem, nam te pasme nikdar ne morejo koristiti toliko, kolikor koristijo pri danih pogojih v inozemstvu. Zlastno je pogledati govedo, ki ima barvo švicarske pasme, a ni večje od poldrugoletnega švicarskega junca, včasih pa malo večje nego velik oven.

Pri prilikah našega gospodarstva je naše govedo boljše, ker boljše vzdrži tudi slabo pašo, glad, zimo in bolezni. Zato ni čudno, da seljaki niso hoteli svoje živine zamenjati z živino inozemskih pasem.

Kjer so bile povoljne prilike, se je v zadnjem času uvedla dobra pasma in moremo biti z uspehi popolnoma zadovoljni; kjer pa niso bile prilike povoljne, se je pa prejšnji položaj še poslabšal.

G. dr. Mitrovič je preiskoval krave naše pasme in prišel do rezultata, da nimajo tuberkuloze, pri inozemskih pasmah pa je pogosto naletel na tuberkulozo.

Vprašanje nastane, mar nismo mi mogli doseči pri negovanju, kakorš-

nov pri naši zdravi pasmi s pazljivim negovanjem?

Ker smo imeli povoljne pogoje v naših bukovih in hrastovih šumah, so bili naši prašiči dobri, najboljši v Šumadiji. A vsled stalnega izvoza mršavih prašičev, ker se preje drugi niso mogli izvažati v tolikih količinah, smo premenili prvo pasmo in jo vedno bolj in bolj izvažali, dokler jo nismo povsem izvozili in nam ni ostala samo slaba pasma, ki se goji po goratih krajih in ki se med sabo zarezja brez ozira na kakovost plemenjakov, ki naj bi pasmo izboljšali.

Trgovina.

Obnovev trgovinskih pogajanj z Avstrijo. Kakor se čuje, se bodo trgovinska pogajanja med našo državo in Avstrijo, ki so se pred časom prekinila, že ta mesec obnovila.

Za uvoznike iz Južne Amerike. Za naše trgovce, ki uvažajo blago iz Južne Amerike, je velike važnosti, da je preko-oceanska družba Cosulich v Trstu določila, da pristajajo njeni parniki na progi iz Južne Amerike v Trst tudi v Splitu tako pri vožnji v smeri proti Ameriki, kakor tudi proti Trstu. Pristajanje v Splitu zlasti na povratku iz Južne Amerike je osobite važnosti, ker se s tem omogoči domačim uvoznikom, da si dobavljajo razno blago, a zlasti kavo direktno z manjšimi prevoznimi stroški in brez vsakih posrednikov. Prvi parnik S./S. Atlanta bo pri povratku iz Južne Amerike pristal v Splitu dne 12. t. m. Od naših uvoznikov je odvisno ali se bo pristajanje parnikov v Splitu obdržalo ali ukinito.

Italijansko opozorilo glede krošnjarenja v naših pokrajinah. V svojem oficijelnem glasilu opozarja Trgovska in obrtniška zbornica v Trstu vse interese, da je krošnjarenstvo v kraljevini SHS absolutno prepovedano in da ne bo vsled tega zbornica upoštevala v bodočnosti nikakih pritožb radi eventualno zaplenjenega blaga.

Pomorski semenj v Napolju. V Napolju se vrši letos pomorski semenj od 16. do 31. avgusta, kjer bodo zastopane vse znamenitejšje italijanske tvrdke morskih industrij.

Turška trgovska bilanca. Zbog počasnosti turške statistične službe ni še mogoče podati natančnejše slike o turški zunanji trgovini za celo leto 1924 in so doslej objavljeni samo podatki, ki se tičejo turške zunanje trgovine v letu 1923 in v prvi polovici 1924. V letu 1923 je znašal turški uvoz Turških papirnih lir 144.786.671, izvoz Turških papirnih lir 84.651.184, deficit Turških papirnih lir 60.137.482. — Največje važnosti za turški izvoz v letu 1923 so bili sledeči predmeti: tobak, smokve, grozdje, lešniki, opijum, volna, bombaž, olje, svila. Med konsumenti turškega izvoznega blaga v letu 1923 stoji na prvem mestu Anglija, za njo pride Italija, nato Francija, Nemčija, Severna Amerika itd. V prvem polletju 1924 je znašal deficit turške trgovske bilance 30 milijonov turških papirnatih lir (približno eno milijardo dinarjev). V prvem polletju 1924 je Turška uvozila 112.674.082 kg žita, drugih cerealij in moke za celokupno vrednost 11.155.886 Turških lir. Bombažnih izdelkov se je v istem času uvozilo za 11 milijonov kilogramov v vrednosti 28.289.278 Turških lir. Sladkorja in sladkornih izdelkov se je uvozilo 29.257.316 kg v vrednosti 8.590.971 T. lir. Znatno je bil nadalje uvoz metalov in metalnih izdelkov, volnenih izdelkov, izdelane kože, podplavov, sadja in zelenjave, žive živine (za 774.856 T. lir), lesa in lesnih izdelkov. Glavni dobavitelji Turčije v tem času so bile naslednje države: Anglija, Italija, Francija, Nemčija, Zedinjene države. Od drugih držav je omeniti Rumunijo, Češkoslovaško in Bolgarijo. Jugoslavija je uvozila v tem času v Turčijo (po turški statistiki) 296.860 kg blaga v vrednosti 177.599 T. lir. Po istih podatkih je poslala naša država v letu 1923 (12 mesecev) 610.177 kg blaga za 844.656 T. lir. Ako

so ti podatki točni, se nahaja tedaj naš izvoz v Turčijo v rapidnem padanju. Vendar bomo bolj zaupali podatkom naše Generalne direkcije carin, ki se znatno razlikujejo od oficijelne turške statistike. Po podatkih naše Generalne direkcije carin je naša država izvozila v Turčijo leta 1923: 8.555.352 kg in 36.008 komadov v vrednosti 110.677.227 Din (to je dvakrat večjo vrednost kot navaja turška statistika.) Tekom celega leta 1924 smo uvozili v Turčijo 17.335 ton blaga za celokupno vrednost 101.783.088 Din. Naša statistika daje tedaj ravno nasprotno rezultate od oficijelne turške statistike, ker ne samo, da je množina našega izvoza v letu 1924 porasla, ampak je z ozirom na porast dinarja in vrednost našega eksporta v Turčijo znatno večja od one v letu 1923. Take difference in protislovja oficijelnih statistik nas ne smejo razburiti. Naš izvoz v Turčijo transitira druge države in zato zaznamujejo najbrže turške carinske oblasti naše blago pod imenom one države, od koder prihaja neposredno.

Industrija.

Ekskurzija jugoslovanskih industrijcev na Poljsko. — Poljska vlada bo povodom veleseljma v Lvovu, ki se vrši v mesecu septembru t. l., povabila naše industrijce, da si ogledajo poljsko industrijo in prouče tamošnje gospodarske prilike. Od osebnih stikov si vlada obeta poglavitve medsebojnih odnosov obeh narodov. Ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu se bo zavzelo za čimštevilnejšo udeležbo industrijskega izleta na Poljsko.

Kriza v ogrski železarski industriji. — V ogrski železarski industriji je vsled vedno naraščajoče krize zaposlenost vedno manjša. V zadnjih mesecih se je število zaposlenih delavcev znižalo za 6000, to je za 15%.

Produkcija cinka v Sloveniji. — V rudokopih v Sloveniji (Zerjav in Litija) se je v marcu t. l. pridobilo 1184 ton cinka. V obeh rudokopih je zaposlenih 363 oseb.

Denarstvo.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 31. maja 1925. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram izkazu z dne 22. maja t. l.) Aktiva: kovinska podloga 427.6 (+ 9.5), posojila na menice in vrednostne papirje 1192.2 (- 419), račun za odkup kronskih bankovcev 1186.3, račun začasne izmenjave 366, državni dolg 2966.3, vrednost založenih državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 617.9 (+ 35.8), skupaj 8925.2; pasiva: glavnica 27.9 (+ 0.1), rezervni fond 6.2, bankovci v obtoku 5770.8 (+ 6.9), račun začasne izmenjave 366, državne terjatve 24.5 (- 11.5), razne obveze 2138.3, azija 74 (+ 0.6), skupaj torej 8925.2. Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Centrala denarnih zavodov. — Ministrstvo trgovine in industrije izdeluje načrt za osnovanje centrale denarnih zavodov, ki naj bi imela nalogo, da uredi denarne prilike v naši državi in daje izjave o osnutkih raznih važnih finančnih in gospodarskih zakonov. Ni izključeno, da bo novi centrali poverjena tudi revizijska pravica v svrhu zaščite vlagateljev.

Likvidacija podružnice Jadransko-podunavske banke v Zagrebu. Po vesteh iz zagrebških časopisov bo s 15. junijem t. l. likvidirala Jadransko-podunavska banka svojo podružnico v Zagrebu. — Agende podružnice bo prevzela centrala v Beogradu.

Kreditni za naselitev v Južni Srbiji. — Ministrstvo za agrarno reformo pripravlja zakonski osnutek o podeljevanju kreditov za naselitev v Južni Srbiji. Krediti se bodo podeljevali za razne nabave naselnikov, za zgradbo javnih oplopij in za nakup zemljišč od Turkov, ki se nameravajo izseliti v Turčijo.

Valutni koeficient v Italiji. V Italiji se je določil valutni koeficient za čas od 24. do 30. maja 1925 na 475 Lir (t. j. 100 Lir osnovne carine in 375 aggia).

Promet.

Sklicanje tarifnega odbora. — Sklicanje tarifnega odbora, kateri je predviden z uredbo o ustrojstvu ministrstva saobračaja in ki ni bil doslej še nikdar pozvan na posvetovanje, niti se še ni konstituiral, se je zopet, kakor poročajo beograjski listi, odložilo do jeseni. Oospodarski krogi, zlasti naša lesna indu-

strija, pa naj tako, ako vzdržijo, še nekaj časa hirajo v pričakovanju že tako nujno potrebne tarifne reforme. Ali res ni najti v ministrstvu saobračaja prav nobenega razumevanja za vitalne interese našega gospodarstva?

Prometna konferenca v Zürichu. — Te dni se začne v Zürichu prometna konferenca med zastopniki državnih železnic naše kraljevine ter Francije, Belgije in Luksemburga. Svrha konference je urediti vsa sporna prometna vprašanja. Na tej konferenci se bo razpravljalo tudi o direktnem prometu med Jugoslavijo, Francijo, Belgijo in Luksemburgom. Naš delegat na konferenci je Bora Jovanović, načelnik prometnega ministrstva.

Razno.

Naš paviljon na pariški razstavi dekorativne umetnosti. Dela v našem paviljonu razstave dekorativne umetnosti in industrije v Parizu prav pridno napredujejo. Tudi v drugih razstavnih prostorih, ki so nam bili dodeljeni, se delajo zadnja dela in v par dneh bo dovršenih vseh pet oddelkov naše sekcije. V celoti je dobil vsakdo, kdor si je ogledal zadnje dni vse naše prostore, dober vtis in prepričanje, da smo na razstavi zastopani na način, ki bo za našo mlado državo in njeno ne dosti staršo umetnost prav časten. Francoski minister Faber, ki si je ogledal te dni vse prostore naše sekcije, se je napram funkcionarju našega razstavnega odbora izrazil o naši sekciji izredno laskavo!

Licencovanje bikov plemenjakov. Ljubljanski živinorejci se opozarjajo, da je pregledovalna komisija za mesto Ljubljano spoznala sposobnim za plemenitev tujih krav in telic bike sledečih posestnikov: Franca Viranta na Ilovici 22. Jakoba Vidmarja na Ižanski cesti 42. Josipa Gradolnika na Ižanski cesti 46 in Antona Koristnika ob Cesti v Mestni log 31. Licencovani biki omenjenih štirih posestnikov imajo v levem rogu vžgano črko »L«. Spuščanje nelicencovanih bikov na tuje krave in telice se bo proti vsem onim, ki bi to ne vpoštevali, kar najstrožje kaznovalo.

Podonavski semenj v Bratislavi. V mednarodni vzorčni semenj v Bratislavi se bo vršil na Donavskem pristanišču od 23. avgusta do 2. septembra t. l. Ta semenj se je za kratko vreme njegovega obstoja tako z ozirom na slovaško domačo industrijo, kakor tudi z ozirom na ostalo češkoslovaško izvozno industrijo, katera gravitira proti južni Evropi, izredno dobro razvil. Posetnikom se nudi tu najboljša prilika, da si napravijo jasno sliko o celokupni za produkcijo in dobavo najbolj sposobni češkoslovaški podjetnosti, ki je na semnju razdeljena na osem skupin, kakor tudi da se prepričajo o njeni sposobnosti za tekmovanje z ostalo na semnju ravno tako dobro zastopano inozemsko industrijo. Uspešno napredujoča propaganda v inozemstvu, kakor tudi naklonjenost vseh merodajnih faktorjev, so pripomogle, da bo V. vzorčni semenj postal izredno koristen in važen za najširše trgovske kroge. Ze danes se sme smatrati za sigurno, da se bodo semnja udeležila odposlanstva iz inozemstva in da se bodo vršili za časa veleseljma razni kongresi gospodarskih savezov. Dosedanjih sejmov se je udeležilo povprečno 1500 za proizvodnjo in dobavo najbolj sposobnih producentov in več nego 100.000 posetnikov. Samo približno ocenjen promet je znašal povprečno nad 200 milijonov češkoslovaških kron. Semenj je razdeljen na sledeče skupine: I. gradbena industrija, II. elektrotehnika, elektromotorji, generatorji itd., III. mehanika in optika, IV. metalna industrija, V. lesna industrija, VI. tekstilna industrija, VII. kožarska industrija, VIII. konfekcija, IX. pisarniške potrebščine, X. umetnostni obrt, XI. papir in grafika, XII. galanterijski in športni predmeti, XIII. kemija, XIV. igrače, XV. steklo, porcelan in fina keramika, XVI. drago kamenje, XVII. industrija življenskih potrebščin, XVIII. industrija godbenih instrumentov. — Posetniki veleseljma uživajo vse olajšave, katere je dala vlada drugim oficijelnim sejmom: za posetnike 33% popust na železnicah, 50% popust na parnikih, 50% tarifnega popusta za blago, določeno za sejem, 50% popusta na romunskih in 20% popusta na italijanskih železnicah.

Legitimacije, ki dajejo pravice na vse te povlastice, kakor tudi na vstop v vse paviljone, stanejo 25 češkoslovaških kron za komad. Natančnejše informacije daje pisмено sejmski urad. (Medjinarodny Dunajský Veletrh v Bratislave).

Velika insolvenca na Dunaju. Otvorjeno je prisilno postopanje izven konkurza nad tvornico kovinskega in celuloznega blaga Georga Freunda na Dunaju. Pasiva znaša 2 milijardi avstrijskih kron.

Kreditni za avstrijske železnice. Dunajski listi priobčujejo te dni vesela poročila iz Geneve, da je finančni odbor Društva narodov dovolil 88 milijonov za elektrifikacijo avstrijskih zveznih železnic iz ostankov kredita, ki ga je svoječasno dovolilo Društvo narodov za finančno obnovo Avstrije. Avstrijska vlada je izdelala obširen načrt za elektrifikacijo najglavnejših železniških prog. Zanimivo je, da je generalni komisar dr. Zimmermann nastopil z vso odločnostjo za omejitve tega načrta, a je propadel. Zato dunajsko časopisje triumfira.

Brezposelnost v Avstriji. Organizacija zaposlenja brezposelnih v Avstriji traja dalje. Avstrija je angazirala agilne strokovnjake, ki delujejo v Nemčiji in pri ameriških industrijah, da se izvede zaposlitev 50.000 brezposelnih delavcev. Nemčija je baje pripravljena sprejeti v delo 10.000 avstrijskih delavcev. Neki ameriški funkcionar je obljubil podporo, da izposluje doselitev 40.000 avstrijskih delavcev v Ameriko.

Ljubljanska borza.

Dne 9. junija 1925.

Blago. Les: Hrastovi bordonali 30/30, I. in II. vrsta, fco Postojne, den. 1380; smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem. napr., fco nakl. post., den. 250; bukova drva, 1 m dolž., suha, fco Skoplje, bl. 30; čreslo letošnje, suho, v ovajih, fco vag., nakl. post., 10 vag., den. 38, bl. 38, zaklj. 38. — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosafé, par. Postojna trans., bl. 465; pšenica avstralska, par. Postojna trans., bl. 455; otrobi pšenični, juta-vreče, fco Ljubljana, bl. 200; oves makedonski, par. Ljubljana, bl. 355; korusa defektna, par. Ljubljana, den. 200.

Vrednote. 7% invest. pos. iz leta 1921, den. 61, bl. 62.50; loter. 2½% drž. renta

za vojno škodo, den. 194, bl. 202; Celjska posojilnica den. 200, bl. 204; Ljublj. kred. banka den. 225, bl. 265; Merk. banka, Kočevje, den. 105, bl. 108; Prva hrv. št. Zagreb, den. 800, bl. 810; Slavenska banka, Zagreb, den. 68; Kred. zavod, Ljubljana, den. 185, bl. 195; Str. tovarne in livarne, bl. 135; Trb. prem. družba, den. 350, bl. 360; Združ. papirnice, den. 100, bl. 112; Stavbna družba, den. 265, bl. 280; 4½% zast. listi Kr. dež. banke, den. 20; 4½% kom. zad. Kr. dež. banke, den. 20.

Tržna poročila.

Tržišče kož. Surove kože. Labilnost na tem tržišču traja dalje in cene konstantno padajo. Na zadnji dražbi zagrebškega mesarskega združenja so bile dosežene te cene: goveje kože lahke in srednje 14 Din, težke nad 30 kg 15.25 Din; cene telečjih kož so padle na 25 Din za kilogram. Pomanjkanje gotovine ovira trgovino na debelo, kože se kopičijo v skladiščih in zato bodo cene še nadalje padale, dokler ne bo mogoč izvoz, ali pa bo treba omogočiti izvoz z odgovarjajočimi carinskimi ukrepi. Obdelane kože. Tovarnarji so že toliko znižali cene blaga, da se navzlic nizkim cenam surovih kož usnje ne more več poceniti. Cene notirajo: obdelana kravja koža težka 66—70, lahka II. 62—66, kravja polovice težke 55—58, lahke 50—54, blank koža 70 do 75, averni 28—30 Din. Dočim je bilo za goveje kože mnogo izvoznih dovoljenj, jih je bilo za telečje zelo malo, dasi namerava vlada zvišati izvozni

kontingent od 19.000 na 50.000 meter-skih stotov. Tendence je bila glede na izvzna dovoljenja dobra in bi mogli celokupno produkcijo za marec-maj okrog 10.000 komadov prodati Nemčiji po sledečih cenah: telečje kože z glavo in nogami 5—5.5 kg težke 12.25—12.75 lir, brez glave in nog 4.5—5 kg težke 13.25—13.75 lir, okrogle brez glave in nog 4—4.5 kg 14.25—14.75 lir za kg nesoljeno.

Mariborski trg (6. junija). Trg je bil prav dobro preskrbljen, posebno solate, pa tudi druge zelenjave je bilo mnogo na trgu. Vsled cen, ki so se zadnje dni znižale, je bila tudi kupčija že zjutraj zelo živahna. — Kljub rastoči vročini je bilo 24 slaninarjev na trgu, ki so prodajali svinjino po 20 do 35, slanino 20 do 25 in drob po 18 do 20 dinarjev za 1 kg; domači mesarji pa so prodajali govedino po 12.50 do 14, teletino po 12.50 do 15 in svinjino 17.50, klobase pa so postale vendar ceneje t. j. 15 do 35 Din kg. Perutnine je bilo okoli 800 komadov. Cene so bile piščancem 20 do 25, večjim 30 do 75 Din za par, kokošem 30 do 50, racam in gosem 60 do 100 Din komad. Domači zajčki so se prodajali po 7 do 50, kozlički 35 do 100, jagnjeta in ovce 125 do 150 Din komad.

Krompir, zelenjava, sadje in druga živila. Krompir stari 12.50 Din mernik (7½ kg) oziroma 1.50 do 2 Din kg, novi letošnji se je pocenil in sicer stane sedaj 8 Din kg. Drugače pa so bile cene čebuli 5 do 6, solati 6 do 10 Din kg, glav-nata se je prodajala po 1.50 do 2, braziljska 2 do 3 Din kg. Kislo zelje je bi-

lo po 3.50, kislja repa 1.50 do 2, stročji grah 7 Din kg, kumarce 4 do 5 Din komad. Jabolka, ki so že zelo redka 8 do 12, posušene slive 16 do 18, črešnje (so ceneje) 6 do 12 Din kg, jagode 15 Din liter, limone 0.50 do 1, pomaranče 1.50 do 3.50 Din komad, karfiol 4 do 18 Din komad, maslo 40 do 44, kuhano 54 do 56 Din kg, jajca 1.25 do 1.50 Din komad, mleko 3 do 3.50, bučno olje 18 do 22 dinarjev liter.

Lončena in lesena roba. Bilo je je mnogo na trgu, ker so se Ribničani vrnili v Maribor. Cene so bile navadne 0.50 do 1.50 Din komad. Bile so na prodaj tudi lesene vile za seno po 15 do 20, lesene grablje po 20 do 25 in ročni vozički po 800 do 1000 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 3. t. m. 3 vozove sena in 5 vozov slame, v soboto 6. t. m. pa 6 vozov sena in 14 vozov slame na trg. Zadnje dni so cene padle, ker se deloma dobi že letošnje seno in slame imajo pa kmetje še v obilici doma. To pot so bile cene sena 50 do 70, slami pa 37.50 do 40 dinarjev za 100 kg. Slamo so pa prodajali tudi po snopih 1.50 (slabša 1.25) do 1.75 Din za snop.

Dobava, prodaja.

Dobava. Direkcija državnih rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 25. junija t. l. ponudbe glede dobave 7000 komadov šamotne opeke različne velikosti. Dne 30. junija t. l. se vrši pri Upravi Barutane v Kamniku ofertalna licitacija glede dobave 12 hrastovih kadi.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave pisarniških potrebščin in 19.732 kg pocinkane pločevine. Dne 8. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 50.000 kg raznih krp za čiščenje in 500 kg platnenih krp za izdelovanje kleja. Dne 9. julija t. l. pri Direkciji Državnih železnic v Subotici glede dobave raznih krtač in sirkovih metelj, raznega železnega materiala; dne 10. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 40.000 kg bele kovine za lokomotive in 15.000 kg mehkega svinca; pri direkciji državnih železnic v Subotici pa glede dobave 40.860 kg železne pločevine.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadst.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Popravec potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, nože blago, pletarice, lepne roba, ščetke, salanca, toaletno blago. Telefon 913

Najboljši šivalni stroji in kolesa so edino le

Josip Petelinc-a
znanke

GRITZNER, PHÖNIX in ADLER
za ročino, čelst in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Prav v voženju brezplačno. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko. Telefona 913 Na malo.

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3

Krovci, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodo-vodov

Naprava strelovodov. • Kopališke in klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lek in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave z elek-

tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenilke, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL 13. - TELEFON 552